skiltuvas, prie kurio buvo mažytis titnago gabalėlis.

Daugiausia iš papuošalų yra žalvarinių žiedų. Jų rasta 30, įvairių tipų: juostinių, su "akute" - signetu, platesne rombine priekine dalimi, puošta duobutėmis, įvijinių ir kt. Gausiausiai buvo rasta signetinių (9. ir su rombine platesne priekine dalimi (9) žiedų. Du žiedai buvo masyvūs, lieti. Vienas jų storesne pynimą imituojančia priekine dalimi, o kitas - plokščias storesne ir banguota priekine dalimi. Pažymėtina, kad žiedai buvo beveik vienintelis mirusiųjų papuošalas. Be žiedų, tik kapę Nr. 14 rastas geležinis lazdelinis smeigtukas su sraigele prie galvutės.

Keliuose kapuose buvo monetų. Jų iš viso rasta 7. Tai Žygimanto Augusto 1564-1570 m. pusgrašiai ir dvidenariai. Į kapą dėta nuo 1 iki 3 monetų, dažniausiai į piniginę.

Atsitiktinai buvo rastas masyvus žalvarinis žvangutis.

Kapų chronologiją leidžią nustatyti rastosios XVI a. antrosios pusės monetos ir analogiška to laikotarpio kitų kapinynų medžiaga. Tuo metu Užvenčio seniūnija buvo kunigaikščio ekonomija. Galima spėti, kad ir Žalakių kaimelis buvo jos ribose.

Algirdas Varnas

ANTRASIS GRIEŽĖS KAPINYNAS

Kapinynas yra pačiame Lietuvos TSR ir Latvijos TSR pasienyje, Mažeikių raj., Griežės kaime, kairiame Varduvos krante, 200 -250 m į PR nuo X-XIII a. Griežės kapinyno. Jis yra lygiame lauke, visai ant upės kranto, kuri šioje vietoje daro nedidelį vingį ir teka 35-40 m į R nuo kapinyno. Ilgą laiką kapinynas buvo ariamas, P dalyje kasti bulviarūsiai.

Buržuazijos valdymo metais kapinyną kasinėjęs V. Punis, tačiau duomenų apie jų rezultatus neišliko. 1981 m. MAII čia iš-

tyrė 90 m^2 (padarytas kapinyno pjūvis RV kryptimi) ir aptiko 15 kapų, surinko 66 dirbinius.

Griaučiai aptikti 55-95 cm gylyje, gulėjo galva 230-280° kryptimi, tik vienas vaikas buvo palaidotas galva į R. Mirusieji palaidoti aukštielninki, ištiestomis, suglaustomis kojomis, rankos ištiestos pagal šonus arba sudėtos dubens ar krūtinės srityje. Keturiuose kapuose mirusieji palaidoti lentiniuose karstuose. Kapo Nr. 9 sampile ir aplink griaučius aptikta angliukų bei smulkių degėsių.

Dirbiniai dažniausiai randami tose vietose, kaip jie buvo nešiojami, nors dalis įkapių rasta ir kitose vietose. Daugumai mirusiųjų į kapą įdėtas kriauninis peilis ir keletas žiedų bei monetų, tačiau kai kuriuose kapuose aptikta ir kitokių dirbinių.

Kapinyne rasti 29 žalvariniai žiedai, dažniausiai platesne ovalo formos priekine dalimi, puošta įraižomis, 2 žiedai platesne priekine dalimi, puošti duobutėmis. Keleto juostinių žiedų lankelis lygus, vienas jų su įrašu "IHS". Kape Nr. 4 rastas žiedas iš 4 sunertų grandelių, kurias atitinkamai sudėjus, gaunamas tarsi įvijinis žiedas su persukimais priekinėje dalyje. Kape Nr. 9 rasti 4 žiedai plačia rombine priekine dalimi, puošta įraižomis. Trijuose kapuose rasta po 1 įvijinį žiedą. Žiedų vidurinė viela priekinėje dalyje tordiruota.

Kapinyne rastos 8 segės. Iš jų 2 pasaginės segės cilindrinėmis galvutėmis, viena tordiruotu, kita - rombinio skersinio pjūvio lankeliu. 4 segės žiedinės, plokščios, jų lankelis puoštas geometriniu ornamentu, vienos segės lankelis - raidėmis. Kape Nr. 4 rasta širdies formos segė plokščiu siauru lankeliu, puoštu rozečių eilute, o kape Nr. 3 - ovalo formos segė plokščiu siauru lankeliu, puoštu keturiomis iškilimų grupelėmis. Segės dažniausiai randamos dešinio arba kairio peties srityje.

Mergaitės kape Nr. 7 mirusiajai ant galvos buvo žalvarinis apgalvis. Tai 2,5 cm pločio juostelė, puošta įmuštu geometriniu ornamentu.

Rasta diržų, puoštų žalvarinėmis kniedelėmis bei geležinių ir žalvarinių sagčių. Kape Nr. 14 prie dešinio peties rastas žvangutis ir trumpas geležinis raktelis.

Laidosena ir įkapių gausumu išsiskyrė vyro kapas Nr. 9. Prie kairės alkūnės rastas odinis maišelis, kuriame buvo 4 žiedai plačia rombine priekine dalimi, skiltuvas atriestais galais, titnago gabaliukas, peiliukas ir skustuvas. Prie dešinės kojos rastas nedidelis pentinis kirvelis, ietigalis maža plokščia plunksna ir masyvus geležinis pentinas ilgu spygliu ir žvaigždute jo gale. Galimas daiktas, kad mirusysis buvo sujuostas diržu, nes dubens srityje rasta geležinė keturkampė sagtis. Po kaukole rastas nedidelis juostinis žiedelis.

Kapinynas datuotinas XVI a. - XVII a. pradžia.

Ona Kuncienė

PAGIEGALOS KAPINYNAS

Kapinynas yra Panevėžio rajone, Karsakiškio apylinkėje, 14 km į ŠR nuo Panevėžio, kairėje pusėje plento Panevėžys-Kupiškis, Lėvens krante, prie Lėvens ir Pietupio santakos. Kalvelė vadinama švedų kapais. Lėvens krante esanti jos dalis iškasinėta bulviarūsiais, o likusi kalvelės dalis buvo ariama. Ardami lauką, išversdavę žmonių kaulų, monetų, geležinių ir žalvarinių daiktų. Radiniai į muziejus nepateko.

1981 m. MAII ištyrė 155 m^2 ir rado 23 kapus.

Mirusieji palaidoti nedeginti, 60-130 cm gylyje, 2-2,2 m ilgio ir 0,75-1 m pločio duobėse. Lentinių karstų pėdsakų aptikta po mirusiųjų griaučiais (kapai Nr. 4, 5, 13, 16). Kape